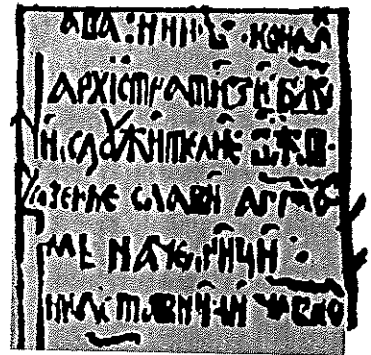
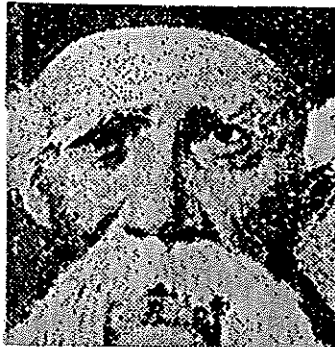

МСС

БЕОГРАД
ПАНЧЕВО
НОВИ САД
ТРСИБ

11—16. 9. 1990.

НАУЧНИ
(А)СТАНАК
(А)ДВИСТА
У ВУКОВЕ
ДАНЕ

GREVILLE G. CORBETT (Surrey)

ТИПОЛОШКИ ПРИЛАЗ ЈЕЗИКУ И ПРОБЛЕМАТИКА
КОНГРУЕНЦИЈЕ У СРПСКОХРВАТСКОМ ЈЕЗИКУ

20 /2

GREVILLE G. CORBETT (Surrey)

ТИПОЛОШКИ ПРИЛАЗ ЈЕЗИКУ И ПРОБЛЕМАТИКА КОНГРУЕНЦИЈЕ У СРПСКОХРВАТСКОМ ЈЕЗИКУ

Увод

У типолошком прилазу језику ради се „о испитивању структуралних одлика разних језика, без обзира на њихову генетску припадност и ареалну дистрибуцију” (Бугарски 1984:62). У овом реферату¹ описују се неке важније методе типолошког прилаза, и показује се како овај прилаз може бити користан и за оне лингвисте чији је главни интерес један одређени језик, на пример српскохрватски. Дакле, у првом делу ће бити реч о импликационим универзалијама, а у другом о типолошким хијерархијама. У оба дела видећемо релевантност ових појмова за анализу добро познатих проблема конгруенције у српскохрватском језику. У трећем делу изложен је случај где типолошки рад открива нов проблем у српскохрватској граматици.

1. Импликационе универзалије

Такве универзалије имају овакав облик:

ако у датом језику постоји феномен А онда мора постојати и феномен В.

Овај метод, илустрован са много примера, увео је Џозеф Гринберг (Greenberg 1963). За нашу сврху узећемо следећи пример (који у Гринберговом чланку није наведен тачно у овом облику):

ако у датом језику конгруенција у роду постоји у множини, онда она мора постојати у јединици.

¹ Захваљујем се професору Љубомиру Поповићу, Смиљки Гее и професору Вејлсу Брауну за помоћ у редиговању овог чланка.

Дакле, теоријски постоје четири могућности, као што показује табела 1.

Табела 1: Однос између рода и броја

		конгруенција рода у множини	
		има	нема
конгруенција рода у једнини	има	српскохрватски	бугарски
	нема	не постоји	персијски

Језик може да има конгруенцију рода у једнини и у множини, и српскохрватски језик је добар пример за то. Конгруенцију рода у једнини без конгруенције рода у множини има неколико словенских језика, укључујући бугарски. Доста језика уопште не познаје категорију рода, на пример персијски. Али четврта логичка могућност, наиме да језик има конгруенцију рода у множини а не и у једнини, никада се не јавља. И то је последица импликационе универзалије у простом облику: из четири логичке могућности искључује се једна.

Сам Гринберг даје универзалију о роду у интересантнијем облику (Greenberg 1963:112):

Језик никада нема више родова у не-једнини него у једнини.

Овде се, уместо односа „постоји-не постоји”, ради о односу „више-мање”. Језик може имати конгруенцију у роду и у једнини и у множини, али број родова не мора да буде исти. На пример, у тамилском језику конгруенција разликује три рода у једнини, а само два у множини. По Гринберговој универзалији не може бити обрнути случај. Његова формулација је строжа него наша прва формулација. Али и једна и друга формулација прихватају српскохрватски језик, који има три рода у једнини и три у множини.

Питање је да ли је тако? Као што је познато, српскохрватски има и супкатегорију живо/неживо. Иако то нису родови у правом смислу (уп. Corbett у штампи) ипак се може рећи да српскохрватски има нешто више од три рода у једнини. То одговара обрасцу да у једнини има више родова него у множини. Даље: у неким од чакавских говора кварнерских отока и хрватског приморја, опозиција живо/неживо постоји и у множини. Vermeer у чланку у интересантном Зборнику овог семинара из 1983. године даје примере из говора градића Омишаљ на Крку (1983:287). Чињеница да постоји такав говор потврђује дату

типологију. Искључено је да неки говор има већи број родова у множини него у једини.

2. Хијерархије

Сада ћемо видети како се импликационе универзалије могу комбинирати да формирају хијерархију. У нашем примеру ради се опет о конгруенцији.² Добро је познато да неке лексеме и неке конструкције дозвољавају двојако слагање,³ то јест, слагање по облику (односно граматичко или формално слагање) и слагање по значењу (семантичко или логичко слагање). Уз именице типа *газда*, када стоје у множини, налазимо и слагање по облику:

(1) газде су дошле

и по значењу:

(2) газде су дошли

Исто тако, у вези са конструкцијама са бројевима *два*, *три*, *четири* и *оба* постоје две могућности:

(3) два брата су дошла/дошли

Овде не можемо прекинути анализу, јер ове могућности зависе од елемената који маркира слагање. Иако налазимо *два брата су дошли*, не налазимо:

(4) *два добри брата

Могућности слагања по значењу ограничене су на овај начин:

Слагање по облику са датим елементом могуће је у атрибуту само ако је могуће и у предикату.

Имамо опет четири теоријске могућности, од којих једну искључује наше импликационо правило. У табели 2 сви су примери из српскохрватског језика (наравно има много сличних у разним језицима). Као пример за обичан „контролор“ (односно реч која одређује слагање) наведена је именица *књига*.

² Интересантне податке о слагању у српскохрватском језику види у неколико чланака у зборнику *Научни састанак слависта у Вукове дане: реферати и саопштења 13/1*, Београд, 1983.

³ У хрватској терминологији „срочност“.

Табела 2: Могућност слагања по значењу

		у атрибуту	
		има	нема
у предикату	има	<i>газде</i>	<i>два брата</i>
	нема	не постоји	<i>књига</i>

Као што смо већ видели, уз речи типа *газда* у множини могуће је слагање по значењу и у атрибуту и у предикату. Са синтагмама типа *два брата*, слагање по значењу могуће је у предикату а не у атрибуту.⁴ Међутим, најчешће налазимо трећу могућност: са обичним именицама налазимо само слагање по облику. Иако се *књига* не односи на биће женског пола, конгруентна реч стоји у женском роду. Четврта теоријска могућност, то јест слагање по значењу само у атрибуту не постоји. Да бисмо видели како би она изгледала, треба да замислимо такав дијалекат који би дозволио *наши газде* али не *газде су дошли*.

До сада се чини да имамо само нову импликациону универзалију. Али можемо да идемо даље. Када упоредимо слагање односне заменице (у разним језицима), налазимо следеће: кад је слагање по значењу могуће у предикату са датим контролором, могуће је и у односној заменици. За именице типа *газде* можемо наводити такве примере:

(5) ... од оних крупних ага који „седе кмету за вратом”...
(Андрић, *Прича о кмету Симану*)

(6) ... двојица сарајских дућанџија, који су га јавно оговарали
(Андрић, *Мустафа Маџар*)

Слагање по облику такође је могуће:

(7) ... младе дућанџије, које морају увијек да имају по једну такву пилицу...
(Андрић, *Љубав у касабџи*)

⁴ Постоји један кајкавски говор (бедњански) где је слагање по значењу могуће и у атрибуту: поред *два стара ножа* имамо и *два стари ножа* су били (примери Лончарића, цит. по Newklofsky 1983: 18). Овај говор није изузетак, пошто конструкције уз бројеве допуштају слагање по значењу у предикату као и у атрибуту, то значи да у овом односу ове конструкције поступају као речи *газда* у множини у главним говорима.

- (8) ... описала „грчке харамије“ које су их напаале.
(Андрић, *Аникина времена*)

Са бројним конструкцијама налазимо сличну ситуацију:

- (9) И, ако су постојала на свету два човека који би могли да један другом разумеју, пожале, па чак и помогну, то су била она два конзула који су трошили своју снагу, своје дане и често своје ноћи да један другом стављају на пут препреке и загорчавају живот колико год могу.

(Андрић, *Травничка хроника*)

- (10) Када је чуо о два ескадрона која води са собом...

(Андрић, *Љубав у касаб*)

Пођимо још даље: када је слагање по значењу могуће са датим контролором код односне заменице, могуће је и код личне заменице. Са речима типа *газде* очекујемо у савременом језику личну заменицу у форми мушког рода (*они*), то јест слагање по значењу, али постоје и ретки случајеви слагања по облику (*оне*), као што показује Марковић (1954:94). Са конструкцијама уз бројеве *два, три, четири, оба* налазимо само слагање по значењу (*они*). Иако овде постоји разлика између речи типа *газде* и бројних конструкција, и једне и друге се повинују нашем принципу.

Видели смо да постоји импликациона универзалија која везује атрибут и предикат; још једна која везује предикат и односну заменицу, и трећа за односну и личну заменицу. Пошто су везе истог типа (ради се о могућностима слагања по значењу) логично је да узмемо ове четири тачке да из њих образујемо хијерархију (Corbett 1983 : 8—41; 1987 : 319—321):

Хијерархија слагања

атрибут < предикат < односна заменица < лична заменица

Сада треба само једно правило:

ако је слагање по значењу могуће код датог члана хијерархије, онда мора бити могуће и код свих чланова десно од њега.

Наши подаци из српскохрватског језика потврђују овај принцип: са именицама типа *газде* слагање по значењу могуће је у атри-

бугу и на свим осталим тачкама хијерархије; са конструкцијама уз бројеве као *два*, слагање по значењу могуће је у предикату и на свим осталим тачкама десно. Има и много допунских података из других језика.

Ова хијерархија није, наравно, сасвим нова. Већ је Маретић (1899:399) разликовао слагање у истој реченици од слагања у другој реченици. Сличну разлику можемо да нађемо код аутора који следе Маретића: на пример Бабић разликује ближу срочност од даље срочности (1977; 1984—85).⁵ То значи да је добро позната разлика између атрибута и предиката с једне стране и односне и личне заменица с друге. Марковић (1954:90) показује да са именицама типа *газде* „треба одвојено посматрати слагање атрибута а одвојено слагање предиката”. Али слагање с конструкцијама уз бројеве *два три, четири* и *оба* доказује да морамо да разликујемо и атрибут од предиката, и односну од личне заменице.

Сада да упоредимо хијерархију са импликационим универзалијама. Већ смо видели да од четири теоријске могућности импликациона универзалија искључује једну. Да видимо како је са хијерархијом. Из табеле 3 види се да постоји 16 теоријских могућности (четири тачке, свака има две могућности, значи $2 \times 2 \times 2 \times 2$). Од ових, хијерархија и са њом повезани принципи искључују 11 могућности.

Конструкције с бројевима као што је *два*, представљају пример за осми случај у табели 3, а именице типа *газда* за последњи случај. Први ред представљају именице типа *књига*, за које је слагање по значењу искључено.

Ипак можемо претпоставити да принцип у датој форми не одговара богатству језичког материјала. И заиста, радило се о односу „постоји-не постоји”; треба да се ради о односу „више-мање”. Онда наш принцип гласи овако:

Идући слева надесно по хијерархији, могућност слагања по значењу мора да се повећа или да остане на истом нивоу.

Ова формулација искључује све теоријске могућности искључене и ранијом формулацијом (као у табели 3) али је много строжа. Ако, рецимо, дати контролор допушта слагање по значењу и у предикату и у односној заменици, онда фреквенција друге не мора бити мања од фреквенције прве. Вратимо се материјалу српскохрватског језика. Уз бројне конструкције, слагање по значењу искључено је у атрибуту али се налази у предикату. Ова ситуација је обухваћена наведеним принципом. Али такво слагање постоји и у односној заменици. Сада треба да упоредимо фрек-

⁵ пор. Стевановић (1974: 133).

Табела 3: Комбинације допуштене према хијерархији конгруенције

	atribut	predikat	odnosna zamenica	lična zamenica	doпуштено
1	☐	☐	☐	☐	da
2	☐	☐	☐	☒	da
3	☐	☐	☒	☐	ne
4	☐	☐	☒	☒	da
5	☐	☒	☐	☐	ne
6	☐	☒	☐	☒	ne
7	☐	☒	☒	☐	ne
8	☐	☒	☒	☒	da
9	☒	☐	☐	☐	ne
10	☒	☐	☐	☒	ne
11	☒	☐	☒	☐	ne
12	☒	☐	☒	☒	ne
13	☒	☒	☐	☐	ne
14	☒	☒	☐	☒	ne
15	☒	☒	☒	☐	ne
16	☒	☒	☒	☒	da

Црни квадрат означава слагање по значењу

венцију за ове две тачке. Diane Sand је пребројала примере ових типова из савремених текстова (1971: 55—6, 63). Резултати су наведени у табели 4, где, следећи наше раније претпоставке до-дајемо и фреквенције за остале тачке (0% и 100%).

Табела 4: Фреквенција слагања по значењу уз бројне конструкције (два и сличне)

атрибут	предикат	односна заменица	лична заменица
0	18% (N = 376)	62% (N = 32)	100%

Нап.: N означава укупан број примера на датој тачки хијерархије.

Одмах се види да је задовољен принцип повећавања слагања по значењу. Овај принцип се односи на ниво текста — у ширем смислу, дакле на ниво написаног текста или спонтаног говора. Ако постоји довољна количина таквог материјала, можемо да проверимо тај принцип. Принцип не функционира на нивоу једне реченице. Можемо да нађемо, рецимо, слагање по значењу у предикату и по облику код односне заменице.

- (11) Два тима, која се налазе у доњем делу табеле, Раднички и Олимпија, у Крагујевцу на тешком терену играли су прљаво и неспортски.

(Полигика, 9. XII. 1969, cit. следећи Sand 1971: 63—65)

Такви примери, истина ретки, доказују да постоји интеракција фактора који управљају слагањем (на пример ред речи, удаљеност између синтагми, семантика контролора), коју сам описао подробно у другом чланку (Corbett 1983). Ако узмемо довољну количину материјала, можемо очекивати да ће ови други фактори уравнотежити један другог, и да ће се показати и ефекат хијерархије, као што смо видели у подацима у табели 4.

Сада пређимо на именице типа *газда* у множини. То је заиста интересантан случај јер на свакој тачки хијерархије постоји избор. Има неколико занимљивих студија са добрим примерима и понека са статистичким подацима: можемо цитирати следеће: Маретић (1899: 398—400), Белић (1924), Главан (1928—29: 117—118), Марковић (1954), Јечменица (1966), Станојчић (1967: 60—62), Бабић (1973: 206—207), Стевановић (1974: 131—4), Herrity (1977: 266—269; 1983: 46—47). На жалост ниједан од ових радова не даје статистику за све тачке хијерархије. Поку-

шао сам да спојим податке са разних места (Corbett 1983: 14—17). Чини се да је у прошлом веку у атрибуту слагање по значењу било искључено или врло ретко; у предикату сасвим ретко; код односне заменице има доста примера слагања по значењу (али мање од половине), али код личне заменице има више примера слагања по значењу него по облику. Ако је заиста тако, онда такав положај тачно одговара нашој хијерархији.

У овом веку видимо да слагање по значењу постаје чешће. У атрибуту налазимо доста примера таквог слагања, иако је слагање по облику још обичније; у предикату има много примера и једног и другог; код односне заменице слагање по значењу има велику предност, а код личне заменице још већу (иако и овде слагање по облику није сасвим искључено, као што смо већ приметили). И такав положај одговара наведеној хијерархији, која ограничава могућности дијахронских промена (јер хијерархија мора дозволити и стари и нови положај). Пошто српскохрватски језик представља такав занимљив и редак случај — где постоји избор слагања на свим тачкама хијерархије — надамо се да ћемо ускоро располагати тачнијим подацима. Треба, можда, запамтити да смо овде узели само два случаја: хијерархија слагања, наравно, односи се на друге речи и конструкције, на пример, на врло интересантну реч *деца* (Corbett 1983: 76—93).

3. Типологија као полицај за истраживање

Већ смо видели како, с једне стране, подаци датог (српскохрватског) језика дају основу за типолошко уопштавање, а са друге стране, како типолошке идеје покрећу питања о датом језику. Размотримо, укратко, још један случај. У горњолужичком језику постоји следећа необична конструкција (Fasske 1981: 382—383; Corbett 1987):

- (12) *mojeho mužowa sotra*
 *'мојега мужева сестра', то јест, 'сестра мојега мужа'

Чини се да придев *mužova* одређује слагање атрибута *mojeho*. Треба размотрити какве су још могућности:

- (13) *Słyšetaj ... Wićazowy hlós, kotryž je zastupil*
 'Чују ... глас Wićaza, који је ушао' Lötsch (1965: 378)

- (14) *To je našeho wučerjowa zahrodka. Wón wjele w njej dzela.*
 'То је врт нашег учитеља. Он много ради у њему.'
 (Fasske 1981: 385)

Из изложеног следи да посесивни придев може одредити слагање атрибута, односне заменице и личне заменице. (Међутим, посесивни придев не може одредити слагање предиката, иначе би субјекат остао без функције и реченица би била неповезана)⁶ У разним словенским језицима⁷ могућности су ограниченије. Посесивни придев може да одређује слагање атрибута (као у примеру (12)) само ако може одредити и слагање односне заменице, а то је могуће само ако може одредити и слагање личне заменице. Види се да хијерархија конгруенције (искључујући предикат због једног другог разлога) и овде има одређену улогу, иако је ситуација другачија: овде се ради о могућности/немогућности слагања а не о односу између слагања по значењу и по облику. Погледајмо сада за српскохрватски језик. Постоје интересантне студије Милке Ивић (1967, у штампи) и Дмитријева (Дмитријев 1961). О овој врсти одређивања конгруенције личне заменице обично се не пише, али она не представља тешкоћу (иако се таква заменица често изоставља):

(15) То је татина књига. Он ју је заборавио. (Заборавио ју је.)

(16) Конзулово чуђење било би још веће да је могао да види везира одмах после примљених вести из Цариграда.

(Андрић, *Травничка хроника*)

Када се ради о односној заменици, то није сасвим јасно. Постоје ретки случајеви, као следећи из чланка Дмитријева (Дмитријев 1961: 52—53):

(17) Палили су кметову кућу *који* је потказао партизане Немцима. (Ћосић, *Далеко је сунце*)

Такво слагање атрибута је искључено:

(18) *мојега татина књига.

Сада видимо да је то једна од предсказаних могућности, то јест, да имамо могућност одређивања конгруенције личне заменице. Могућност одређивања конгруенције односне заменице је врло ограничена, и одређивање конгруенције атрибута је искључено. За ову конструкцију обично није било интересовања, али сада се може рећи да заиста заслужује пажњу.

⁶ Подробније у Corbett, 1987: 320—321).

⁷ Нови подаци се налазе код Huntleya (1989).

Закључак

Типолошке студије се оснивају на описима конкретних језика. За типологију конгруенције српскохрватски језик пружа веома интересантне податке. С друге стране, типологија даје вредне појмове за истраживања која се тичу српскохрватског језика.

ЛИТЕРАТУРА:

- Babić, S. (1973) *Срочност (конгруенција) у савременом хрватском књижевном језику*, Зборник Загребачке славистичке школе, I 1, 199—218.
- Бабић, С. (1984—85) *Срочности с ријечима у којима се разликује облик и број*, Језик, 32, 4, 113—118.
- Белић, А. (1924) *Напомена о једној синтаксичко-морфолошкој особини српско-хрватског језика*, Јужнословенски Филолог, 4, 24—28.
- Бугарски, Р. (1984) *Језик и лингвистика*, друго издање, Београд: Полит.
- Corbett, G. G. (1983) *Hierarchies. Targets and Controllers: Agreement Patterns in Slavic*, London: Croom Helm.
- Corbett, G. G. (1987) *The morphology/syntax interface: evidence from possessive adjectives in Slavonic*, Language 63, 2, 299—345.
- Corbett, G. G. (u štampi) *Gender*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Дмитриев, П. А. (1961) *Приглаголительные прилагательные сербохрватского языка (К вопросу об их месте в системе частей речи)*, Проблемы языкознания: Сборник в честь академика И. И. Мещанинова (= Ученые записки Ленинградского Государственного университета ном. 301, выл. 60), 49—57, Ленинград: Издательство Ленинградского Университета.
- Fasske, H. (1981) *Grammatik der obersorbischen Schriftsprache der Gegenwart: Morphologie*, Bautzen: VEB Domowina Verlag.
- Главан, В. (1927—28) *Конгруенција у језику старих чакавских писаца*, Јужнословенски филолог, 7, 111—159.
- Greenberg, J. H. (1963) *Some universals of grammar with particular reference to the order of meaningful elements*. In J. H. Greenberg (urednik) *Universals of Language*, 73—113. Cambridge, Massachusetts: MIT Press. (цит. из другог издања, 1966. године).
- Herrity, P. (1977) *Проблем конгруенције у српскохрватском и другим словенским језицима*, Научни састанак слависта у Вукове дане 7, Београд: Међународни славистички центар, 261—273.
- Herrity, P. (1983) *Agreement with epicoena and masculine nouns in -a in the Slavonic languages*, Slavonic and East European Review, 61, 1, 41—54.
- Huntley, D. (1989) *Grammatical and lexical features in number and gender agreement in Old Bulgarian*, Paleobulgarica 13, 21—32.
- Ивић, Милка (1967) *Генитивне форме српскохрватских именица и одговарајућа придевска образовања суфиксом -ов (-ев, -овев, -евлев), -ин*

- у односу „комбинаторичних варијаната”, Годишњак филолозофског факултега у Новом Саду, 10, 257—262.
- Ivić, Milka (у штампи) *On referential strategies: genitivization vs adjectivization in Serbo-Croatian*.
- Јечменица, А. (1966) О Лалићевој конгруенцији уз именице на -а које означавају мушка лица, Књижевност и језик, 14, 304—310.
- Lötzsch, R. (1965) *Das sog. Possessivadjektiv im Slawischen, speziell im Sorbischen, und seine Stellung im System der Redeteile*, Forschungen und Fortschritte 39, 12, 377—9.
- Маретић, Т. (1899) *Грамастика и стилистика хрватскога или српскога књижевног језика*, Загреб: Хартман.
- Марковић, С. В. (1954) О колебаљивости слагања у роду код именица чији се природни и грамастички род не слажу (и о роду ових именица). Питања књижевности и језика, Сарајево, 1, 87—110.
- Neweklowsky, G (1983) *Грамастичко слагање (конгруенција) бројева у српско-хрватским дијалектима*, Научни састанак слависта у Вукове дане, Реферати и саопштења 13/1, Београд: Међународни саливстички центар, 17—22.
- Sand, D. E. Z. (1971) *Agreement of the Predicate with Quantitative Subjects in Serbo-Croatian*, Ph. D. dissertation, University of Pennsylvania. (Distributed by University Microfilms, Ann Arbor, 72—17, 420).
- Станојчић З. С. (1967) *Језик и стил Ива Андрића (Функције синонимских односа)*, Београд: Филолошки факултет Београдског универзитета.
- Стевановић, М. (1974) *Савремени српскохрватски језик (грамастички системи и књижевнојезичка норма): II: Синтакса*, друго издање. Београд: Научна књига.
- Vermer, W (1983) *Опозиција типа „живо/неживо” у множини у једном чакавском систему (Омишаль)*, Научни састанак слависта у Вукове дане 13/1, Београд: Међународни славистички центар, 275—288.

Greville G. Corbett

THE TYPOLOGICAL APPROACH TO LANGUAGE AND ITS
RELEVANCE TO PROBLEMS OF AGREEMENT IN SERBO-CROAT

Summary

Language typology is based on descriptions of individual languages. But it can be of interest and use to linguists whose research is concentrated on one specific language (Serbo-Croat, for example). First an account is given of implicational universals; this allows us to see how the Serbo-Croat agreement system fits into a general picture of agreement systems. Then it is shown how certain implicational universals can be combined to form hierarchies. The Agreement Hierarchy proves particularly helpful in the analysis of the distribution of syntactic and semantic agreement with constructions involving the numerals *dva*, *tri*, *četiri* and *oba*, and with nouns like *gazda* when plural. Finally we see how typological work may stimulate investigation of problems otherwise neglected in a particular language: the analysis of the control possibilities of possessive adjectives in other languages that the Serbo-Croat construction may be more interesting than had been generally believed.